

Sermaye Piyasasında Veri Depolama Kuruluşları

Prof. Dr. Huriye KUBİLAY*
Ar. Gör. İbrahim Atakan KUBİLAY**

ÖZET

Dünyada uzun süreden beri yaygın olarak kullanılmakta olan ve ülkemizde de birçok alanda kullanılan veri depolama işlemi, veri depolama kuruluşlarının 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile düzenlenmesi ile birlikte sermaye piyasası işlemleri bakımından da yasal bir düzene kavuşturulmuş olmaktadır.

Sermaye piyasası alanında, özellikle sistematik riskin gözetimi ve finansal istikrarın korunması bakımından finansal bir altyapı kuruluşu olan veri depolama kuruluşları önemli bir rol oynamaktadır.

Bu çalışmada, veri depolama kuruluşlarının yasal dayanakları ve Avrupa Birliği'nde veri depolama kuruluşları ile ilgili mevzuat üzerinde durulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Veri depolama kuruluşu, finansal altyapı kuruluşu, sermaye piyasası, türev araçlar.

ABSTRACT

Data warehousing that has been used intensively for along time on the world and has been used for various fields in our country, has acquired a legal base related to capital market transactions with the regulation of Capital Market Act, numbered 6362.

In the field of capital markets, trade repositories have been playing a significant role as a financial infrastructure institution for supervision of systematic risk and protection of financial stability.

In this article, legal bases of trade repositories and concerning legislation with trade repositories in the European Union are explained.

Keywords: Trade repositories, financial markets infrastructure, capital market, derivatives.

DİPNOTLAR

- (*) İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi (huriye.kubilay@ieu.edu.tr).
- (**) Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Araştırma Görevlisi (atakan@cs.deu.edu.tr).

I. GİRİŞ

Riskin saptanması ve doğru yönetilebilmesi bakımından veri girişinin zamanında ve doğru olarak yapılmasından sonra bu verilerin depolanması ve yedeklenmesi işlemleri için güvenilir veri depolama kuruluşlarının varlığı gerekmektedir. Küçük ve orta ölçekte işletmelerin, şirketlerin ve sonuçta ülke ekonomisinin güvenilir ve istikrarlı gelişiminin sağlanmasında veri depolama kuruluşlarının önemi her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Geçmişte yaşanan ve bütün dünyayı etkileyen ekonomik riskler, bu konuda yasal düzenlemeler yapılarak önlemler alınmasına yol açmıştır. Ülkemizde de, bu yaşananlardan hareketle gereken önlemlerin alınmasını sağlamak üzere hukuki altyapının bir an önce hazırlanarak uygulamaya konulmasına çalışılmıştır.

Şirketlerin karşılaşılabileceği risklerin önceden tespit edilebilmesi ve bu risklere karşı önlemlerin alınabilmesi hakkında önce, bazı maddeleri dışında 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile sonra da 30 Aralık 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (SPK) ile önemli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Riskin erken saptanması ve yönetimi komitesinin oluşturulmasına ve denetçinin bu konudaki görevlerine ilişkin Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin yanı sıra aralarında veri depo kuruluşlarına ilişkin hükümlerin de yer aldığı Sermaye Piyasası Kanunu hükümleriyle şirketlerin karşı karşıya kalabileceği risklerin yönetimi konusunda ülkemizde ciddi adımlar atılmış bulunmaktadır.

Bu genel yasalar yanında etkin bir risk yönetiminin gerçekleştirilmesi amacıyla 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetleme Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 2 Kasım 2011 tarihli ve 28103 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Veri depolama, aslında uzun süreden beri birçok alanda kullanılan ve verilerin kaybolmaması, kolayca işlenebilmesi ve verileri saklama maliyetlerinin azalması gibi genel yararların yanında kullanılan alanlara özgü çeşitli yararları bulunan bir faaliyettir. Bir yerdeki deniz seviyesinin alçalıp yükselmesi gibi doğal olaylara ilişkin verilerin kaydedilmesi, antika eserlerden oluşan bir kütüphanedeki eserlerin kopyalanarak bir veri depolama kuruluşu tarafından saklanması ve başka ülkelerdeki kuruluşlarda yedeklenmesi, dosyaların, e-postaların, dökümanların, video ve fotoğrafların hırsızlık ve doğal afet risklerine karşı saklanması ve yedeklenmesi(1) ilginç örneklerden bazılarıdır. Yargı, sağlık, sosyal güvenlik, eğitim, vergi, kamu düzeni ve güvenliği, bankacılık ve sigortacılık alanlarında veri depolama ve yedekleme etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Bu çalışmada, pek çok alanla ilgili olarak faaliyette bulunan veri depolama ve/veya yedekleme kuruluşlarından sadece Sermaye Piyasası Kanunu’na tabi olan ve sermaye

piyasası işlemleri ile ilgili olarak hizmet veren veri depolama kuruluşları üzerinde durulmaktadır.

Veri depolama kuruluşlarına yasal bir zorunluluk [SPK m. 87 (1)] veya akreditasyon sistemleri ve ulusal veya uluslararası standartlar gereği veri gönderme (bildirim) yükümlülüğü altında bulunan sermaye piyasası işlemleri gerçekleştirenler, ileride doğabilecek sorumluluklarını gözönünde bulundurarak verilerin zamanında ve doğru olarak aktarılmasını sağlamalıdır (2).

Sermaye Piyasası Kanunu'nda, sermaye piyasasında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak bildirim yapmakla yükümlü olanların, özel mevzuatındaki gizlilik (3) ve sır saklama yükümlülüklerini (4) ileri sürerek talep edilen bilgileri vermekten imtina edememeleri hüküm altına alınmak suretiyle verilerin tam olarak veri depolama kuruluşlarına bildirilmesi temin edilmek istenmiştir.

Veri depolama kuruluşlarının, teorik olarak işletmelere önemli analitik yararlar sağladığı görülmekte ise de sürecin işleyişinde birtakım problemlerle karşılaşılması olasılığı da bulunmaktadır. Hatalı veri girişleri, verilerin hatalı olarak işlenmesine yol açabilecektir. Dinamik depolamanın söz konusu olmadığı durumlarda veriler güncelliğini yitirebilir. Depolama kapasitesi geliştirilirken de verilerin güncelliğini yitirmesi mümkündür. Verilerin entegrasyonunda uyumsuzluklarla karşılaşılabilir (5) Bu nedenle, verilerin kısa ve öz olması, veriler kaydedilirken azami özenin gösterilmesi, kayıtlarda güncelliğin, entegrasyonun ve güvenilirliğin sağlanması önerilebilir.

Sermaye piyasası araçlarının fiziki ortamda; kiralık kasalarda kapalı tevdi(6) veya her hamilin adına açık tevdi (7) halinde saklanmalarının yanında kayden saklanmaları Türk doktrininde ilk olarak Sayın Prof. Dr. *Ünal Tekinalp*(8) tarafından değerlendirilmiş ve daha sonra da evraksız kıymetli evrakı ayrıntılarıyla inceleyen akademik çalışmalar yapılmıştır (9).

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 10/A maddesinde (10) (6362 sayılı SPK m.13), "Sermaye Piyasası Araçlarının Kaydileştirilmesi" başlığı altında, sermaye piyasası araçlarının (11) ve bunlara ilişkin hakların özel hukuk tüzel kişiliğini haiz bir Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından izlenmesi düzenlenmişti.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 87.maddesi ile sadece sermaye piyasası araçlarının değil, sermaye piyasasında gerçekleştirilen işlemlerin kayden veri depolama şirketleri tarafından depolanması ve yedeklenmesi aşamasına geçilmiştir.

II. VERİ DEPOLAMA KURULUŞLARI

Veri depolama şirketleri; online veri depolama sağlayıcıları için bulut depolama (*cloud storage*) (12) ve veri yedekleme ve toplama hizmetleri için bilgisayar yedekleme (*computer backup*) kategorilerine ayrılır.

Veri depolama kuruluşlarının dünyada olduğu gibi ülkemizde de kamu sektöründe ve özel sektörde hızla yayıldığı görülmektedir. Kayıtlı elektronik posta hizmeti vermek üzere, Türkiye Noterler Birliği Vakfı tarafından tek ortaklı olarak kurulan TNB Kayıtlı Elektronik Posta Hizmet Sağlayıcılığı ve Ticaret A.Ş., veri merkezi olarak Ankara'daki Türkiye Noterler Birliği binasını, veri yedekleme merkezi olarak da Konya'yı belirlemiştir (13). Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından kayıtlı elektronik posta ve e-tebligat hizmetlerini vermek üzere yetkilendirilmiş olan TÜRKKEP, İstanbul ve Ankara'da iki ayrı veri merkezinde, yedekleme de yapan yüksek altyapıya sahip bir kuruluş olarak faaliyette bulunmaktadır (14).

Veri depolama kuruluşları, SPK m. 87 uyarınca, sistemik riskin gözetimi ve finansal istikrarın korunması amacıyla, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (15) sermaye piyasasında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin bilgilerin bildirilmesi için yetkilendirebileceği kuruluşlardır. Sermaye Piyasası Kanunu'nda, veri depolama kuruluşunun bir tanımı yapılmamıştır.

Avrupa Birliği'nin Tezgaüstü Türev Araçlar, Merkezi Takas Kuruluşları ve Veri Depolama Kuruluşları Hakkında 4 Temmuz 2012 tarihli 648/2012 sayılı Tüzüğü (EMIR) (16) m. 2'de, "veri depolama kuruluşu" (trade repository), türev araçların kayıtlarını, merkezi olarak toplayan ve saklayan bir tüzel kişi olarak tanımlanmaktadır.

Veri depolama kuruluşlarının faaliyet konusuna giren sermaye piyasası işlemleri, SPK kapsamındaki faaliyetlere, bu Kanun kapsamına giren yatırım hizmetleri ve faaliyetleri ile bunlara ek olarak sunulan yan hizmetlere ilişkin işlemlerden oluşur [SPK m. 34 (1)]. Örneğin, kaldıraçlı alım satım işlemleri (17) konusunda, işletme adı "Takasbank" olan; "İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi" 2011 yılında, FOREX Veri Depolama Kuruluşu olarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiştir (18). "Kamuoyunda «forex» olarak bilinen, döviz, mala ve kıymetli madenlere dayalı olarak gerçekleştirilen kaldıraçlı alım satım işlemleri 31.08.2011 tarihinden itibaren Sermaye Piyasası Kurulu'nun görev ve yetki alanına giren bir sermaye piyasası faaliyetidir. Söz konusu sermaye piyasası faaliyetini düzenleyen «Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri ve Bu İşlemleri Gerçekleştirebilecek Kurumlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ» (Tebliğ) ve konu ile ilgili diğer Tebliğler 27.08.2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak 31.08.2011 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Yapılan düzenlemeler çerçevesinde,

31.08.2011 tarihinden itibaren kaldıraçlı alım satım işlemleri yalnızca Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilen kuruluşlar tarafından gerçekleştirilebilecektir.” (19)

III. VERİ DEPOLAMA KURULUŞLARININ YASAL DAYANAĞI

Veri depolama kuruluşları, ilk kez, 6.12.2012 tarihinde kabul edilen ve 30.12.2012 tarihli ve 28513 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile yasal olarak düzenlenmiş bulunmaktadır. Veri depolama kuruluşları, Sermaye Piyasası Kanunu’na göre sermaye piyasası kurumlarından biridir [SPK m. 3 (1), t; m. 35 (1), h]. Bu Kanun’un Genel Gerekçesi’nde ifade edildiği üzere;

“Tasarı ile finansal altyapı kuruluşları olan (financial markets infrastructure) merkezi takas, merkezi saklama ve veri depolama kuruluşları yasal düzenlemeye kavuşturulmuştur. Bu yapılanmada, küresel finansal kriz sonrasında uluslararası otoriteler tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda benimsenen kriterler temel alınmıştır. Tasarı ile finansal alt yapı kuruluşlarına ilişkin düzenlemelere yasal zemin hazırlanmış, uluslararası kurumlara verilen taahhütlerin yerine getirilebilmesine imkan sağlanmıştır.

Yukarıda ifade edildiği üzere Kanun ile aynı zamanda sermaye piyasalarında gerçekleştirilen hemen her işlemin veri olarak depolanabileceği «veri depolama kuruluşları» (trade repositories) yasal altyapıya kavuşturulmuştur.” Burada, veri depolama kuruluşları, sermaye piyasalarında gerçekleştirilen hemen her işlemin veri olarak depolanması faaliyetini yürüten kuruluşlar olarak ifade edilmektedir.

SPK’nın Genel Gerekçesi, veri depolama kuruluşlarının, merkezi takas kuruluşları ve merkezi saklama kuruluşları gibi bir finansal altyapı kuruluşu olduğunu ortaya koymaktadır. SPK ile;

- Küresel finansal kriz sonrasında uluslararası otoriteler tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda benimsenen kriterler temel alınarak, finansal altyapı kuruluşlarına ilişkin düzenlemelere yasal zemin hazırlanmış ve

- Uluslararası kurumlara verilen taahhütlerin yerine getirilebilmesine olanak sağlanmıştır. Nitekim, finansal raporlama ve bağımsız denetimle (SPK m. 14) ve kurumsal yönetimle [SPK m. 17 (1) ve (2)] ilgili hükümlerin sermaye piyasası kurumlarına kıyasen uygulanması hakkındaki 36. maddenin gerekçesinde, mevcut sistemde, Finansal İstikrar Kurulu (Financial Stability Board, FSB)(20) tarafından belirlenmiş olan ücretlendirme politikalarına ilişkin hususların kurumsal yönetim ilkeleri içerisinde değerlendirilerek, bu Kanun kapsamındaki sermaye piyasası

kurumları açısından da uyumun öngörülmesinin, FSB nezdinde verilen taahhütlerin yerine getirilmesi açısından da önem taşıdığı belirtilmektedir.

- SPK'nın 35. maddesinde sınırlı/kapalı sayıda (numerous clauses/closed number) olmayan tarzda düzenlenen sermaye piyasası kuramlarından [SPK m. 3

(1) , t] biri de veri depolama kuruluşlarıdır (21). Sermaye piyasası kuramlarından biri olan veri depolama kuruluşları, SPK kapsamında olup, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine tabidirler [SPK m. 2 (1)]. Sermaye Piyasası Kanunu'nda ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan ikincil mevzuatta hüküm bulunmayan hâllerde genel hükümler uygulanır. "Kuruluş" niteliğindeki, veri depolama kuruluşlarının, "Sermaye Piyasası Kurumları" kavramı altında toplanması uygun değildir (22). "Kurum" ve "Kuruluş" kavramları arasındaki farklılık gözetilerek "Sermaye Piyasası Kurumları" yerine "Sermaye Piyasası Kurum ve Kuruluşları" ifadesinin kullanılması daha uygun olurdu.

Sermaye Piyasası Kanunu, veri depolama kuruluşları ile ilgili olarak, Sermaye Piyasası Kurulu'nun iki konuda düzenleme yapmasını öngörmektedir [SPK m. 87 (2) ve (4)]. Şöyle ki;

- Sermaye Piyasası Kurulu'nun, sistemik riskin gözetimi ve finansal istikrarın korunması amacıyla, sermaye piyasasında gerçekleştirilen işlemlere ilişkin olarak, bu işlemleri gerçekleştirenlerden, bu işlemlere ilişkin bilgileri bir veri depolama kuruluşuna bildirilmesini istemesi durumunda, bildirilecek sermaye piyasası işlemlerinin şekil ve içeriği, ilgili veri depolama kuruluşunun yükümlülüğü, bilgilerin hangi şekil ve ortamda tutulacağı ve bu durumda veri depolama kuruluşunun görevlerine yönelik faaliyet usul ve esasları bir düzenleme ile belirlenir [SPK m. 87 (2)].

- Veri depolamada etkinliğin artırılması amacıyla, Türkiye'de finansal işlem gerçekleştiren gerçek ve tüzel kişilerin, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenecek bir kurumdan tanımlayıcı bir kod veya numara almalarını zorunlu tutmasına ilişkin uygulama usul ve esasları Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenir [SPK m. 87 (4)]

- " *Ortak Hükümler*" başlığı altında düzenlenen SPK m. 36'da, sermaye piyasası kurumlarının, bu arada veri depolama kuruluşlarının gerek finansal raporlama ve bağımsız denetim (SPK m. 14), gerekse kurumsal yönetim ilkelerine (SPK m. 17) uyumu konusunda, Sermaye Piyasası Kanunu'nun halka açık anonim ortaklıklar için öngördüğü sistemin kıyasen uygulanacağı kabul edilmiştir (23).

Sermaye Piyasası Kanunu'nun 87. maddesinin birinci fıkrasına göre, veri depolama kuruluşları, sermaye piyasasında işlem gerçekleştirenlerin, bu işlemlerle ilgili bilgilerini depolayacaklardır. Burada, veri depolama kuruluşlarının, depolama

hizmeti açıkça ifade edilmemiş olsa da kuruluşun adında “*depolama*” sözcüğünün geçmesi ve SPK m. 87 (2)’de kullanılan “bilgilerin hangi şekil ve ortamda tutulacağı” ifadesinden anlaşılmaktadır. “*Saklama hizmeti*”, Sermaye Piyasası Kanunu’nda, “*Sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veya her ne nam altında olursa olsun, sermaye piyasası faaliyetleriyle ilişkili olarak kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçlarına ilişkin hizmetler*” olarak ifade edilmektedir [SPK m. 3 (1), s]. Bu hükümde, saklama hizmetinin, “*sermaye piyasası araçlarına ilişkin hizmetler*” olarak belirtildiği görülmektedir. Veri depolama kuruluşlarının faaliyet alanının ise, SPK m. 87’den hareketle sadece sermaye piyasası işlemlerinin toplanması ve depolanması ile sınırlı olduğu söylenebilirse de veri depolama kuruluşlarının faaliyet alanının yasada açıkça belirtilmesi uygun olurdu. Sermaye piyasası işlemlerine ilişkin bilgilerin, Sermaye Piyasası Kurulu’nun belirleyeceği şekil ve içerikte veri depolama kuruluşuna bildirileceği öngörüldüğünden [SPK m. 87 (1)], söz konusu bilgilerin kayden mi yoksa fiziken mi ya da her iki şekilde de mi bildirileceği ve saklanacağı henüz belli değildir.

Veri depolama kuruluşlarının faaliyet konusu, aşağıda değinilecek Avrupa Birliği Tüzüğü’ndekinden farklı olarak sadece “*türev araçlar*”(24)4 ilişkin işlemler değil, onları da kapsayan; sermaye piyasasında gerçekleştirilen bütün işlemlerdir [SPK m. 87 (1)].

IV. AVRUPA BİRLİĞİ’NDE VERİ DEPOLAMA KURULUŞLARI İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

1. Genel Olarak

Finansal piyasaların altyapısı, Avrupa Birliği finansal piyasalarının oluşturulmasındaki düzenlemelerle karşılaştırıldığında, esaslı, fakat üzerinde pek fazla durulmayan ve bir şeylerin yanlış gitmesine kadar unutulmuş olan bir konudur. Komisyon ise yanlışların ortaya çıkmasını beklemeden 2001 yılında bu alana girmiştir. *Giovannini Reports* olarak bilinen iki rapor, önce sınıraşan altyapıdaki engellerin belirlenmesini ve sonra bu engelleri ortadan kaldırmaya yönelik bir stratejinin planlanmasını sağlamıştır.

Finansal piyasaların altyapısı, 2000-2005 için kararlaştırılan “Finansal Hizmetler Eylem Planı”nda (Financial Services Action Plan) yer almamasına karşılık 2005-sonrası döneminin önceliklerinden biri haline gelmiştir.

Komisyon, çalışmalarını, özellikle, bu alanda mevcut yönergelerin (Son Yerleşim Yönergesi ve Finansal Teminat Yönergesi) tam olarak uygulanması ve gözlenmesini sağlamak ve Avrupa Birliği’nin çıkarlarını da gözönünde

bulundurarak Lahey Sözleşmesi (The Hague Convention) gibi menkul kıymetlerle ilgili çok taraflı anlaşmaların sağlanması konularında yoğunlaştırmıştır.

28 Nisan 2004'te, Komisyon, ilk kez, bu konuda kapsamlı Komisyon politikasını oluşturmuş ve sınıraşan ticaret sonrası çevreyi geliştirmek için izlenebilecek eylem planını hazırlamıştır.

Komisyon, 2006 yılı ortalarına kadar, ticaret sonrası ile ilgili bir yönerge tasarısı hazırlama konusunda karar verme taahhüdünde bulunmuş olup, bunun için bir etki değerlendirme çalışmasını sürdürmektedir. Ayrıca, sınıraşan ticaret sonrasına ilişkin piyasayla, mali ve hukuki engellerle ilgili üç üst düzey grup oluşturmuştur.

Komisyon, bir süre, yönerge önermekten kaçınmış ve konunun müphem davranış kurallarıyla düzenlenmesini tercih etmiştir.

Türev ürünler, ekonomide önemli bir role sahip olmalarının yanında belirli riskleri de beraberlerinde getirmektedir. Dünya üzerinde yaşanan ekonomik krizler, organize olmamış piyasalarda (tezgah üstü piyasalarda) (25) bu risklerin yeterince azalmadığını göstermiştir. Komisyon, finansal krizlerin başlangıcından itibaren bu riskler üzerinde çalışmaktadır.

Avrupa Komisyonu, 12 Temmuz 2013 tarihinde, veri depolama kuruluşlarına ödenmesi gereken; Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi (26) (ESMA) (27) tarafından belirlenen ücretlerle ilgili bir Ek Tüzüğü (28) kabul etmiştir.

Yine Avrupa Komisyonu, 12 Temmuz 2013'te, EMIR uyarınca tanınan; Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya'nın merkez bankalarını ve borç yönetim bürolarını kapsayan bir muafiyet listesine ilişkin Ek Tüzüğü(29) kabul etmiş bulunmaktadır.

19 Aralık 2012'de Avrupa Komisyonu, Tezgah Üstü/Organize Olmamış Piyasalarda Türev Araçlar, Merkezi Takas Kuruluşları ve Veri Depolama Kuruluşları Hakkındaki Tüzük'te belirlenen yükümlülükleri tamamlayan dokuz düzenleyici ve yorumlayıcı teknik standardı kabul etmiştir. Söz konusu Standartlar, Avrupa Denetim Otoriteleri tarafından geliştirilmiş ve Avrupa Komisyonu tarafından değiştirilmeksizin benimsenmiştir.

Bu Teknik Standartların kabulü üzerine, Eylül 2009'da Pittsburg'da varılan Avrupa Birliği G20 mutabakatına uyumlu, zorunlu takas ve işlemlerin rapor edilmesi konusundaki gereklilikler tamamlanmıştır (30).

2. Avrupa Birliği'nin Tezgahüstü/Organize Olmamış Piyasalarda Türev Araçlar, Merkezi Takas Kuruluşları ve Veri Depolama Kuruluşları Hakkında 648/2012 sayılı Tüzüğü (EMIR)(31)

2. Avrupa Birliği'nin Tezgahüstü/Organize Olmamış Piyasalarda Türev Araçlar, Merkezi Takas Kuruluşları ve Veri Depolama Kuruluşları Hakkında 648/2012 sayılı Tüzüğü (EMIR)

Tüzüğün 2. maddesinde, “veri depolama kuruluşu” (trade repository), türev araçların kayıtlarını, merkezi olarak toplayan ve saklayan bir tüzel kişi olarak tanımlanmaktadır. Veri depolama kuruluşlarının, türev piyasaların şeffaflığını artırmada ve finansal istikrarın risklerini azaltmada merkezi bir rol oynadıkları öne sürülmektedir.

Tüzük, veri depolama kuruluşunun işlevini sadece türev araçlara ilişkin kayıtların toplanması ve saklanmasıyla sınırlandırmaktadır. Bu yönüyle Tüzük, veri depolama kuruluşunu, sermaye piyasası işlemlerinin bildirileceği bir kuruluş olarak ifade eden Sermaye Piyasası Kanunu'ndan ayrılmaktadır.

Tüzükte, “veri depolama kuruluşu” tanımlanmış olup, iki bölümden oluşan Veri Depolama Kuruluşlarının Tescili ve Denetimi (Başlık VI) başlığı altında, veri depolama kuruluşlarının tescili koşulları ve usulü (Bölüm 1) kapsamında; veri depolama kuruluşlarının tescili (m. 55), tescil için başvuru (m. 56), tescilden önce yetkili kuruluşlara bildirim ve danışma (m. 57), başvurunun değerlendirilmesi (m. 58), tescile ilişkin ESMA kararlarının bildirilmesi (m. 59), m. 61-63'deki yetkilerin kullanılması (m. 60), bilgi alma talebi (m. 61), genel soruşturmalar (m. 62), yerinde incelemeler (m. 63), denetim kriterlerini uygulama ve ceza verme hususunda usul kuralları (m. 64), cezalar (m. 65), dönemsel (periyodik) ceza ödemeleri (m. 66), ilgili kişilerin dinlenmesi (m. 67), cezaların ve dönemsel ceza ödemelerinin açıklanması, niteliği, uygulanması ve dağılımı (m. 68), kararların Adalet Divanı tarafından gözden geçirilmesi (m. 69), Ek II'de yapılacak değişiklikler (m. 70), tescilin iptali (m. 71), denetim ücretleri (m. 72), ESMA'nın denetim kriterleri (m. 73), yetkilerin ESMA tarafından yetkili makamlara devri (m. 74); üçüncü ülkelerle ilişkiler (Bölüm 2) kapsamında; eşdeğerlilik ve uluslararası anlaşmalar (m. 75), işbirliği anlaşmaları (m. 76), veri depolama kuruluşlarının tanınması (m. 77); Veri Depolama Kuruluşları ile İlgili Koşullar (Başlık VII) başlığı altında; genel koşullar (m. 78), işlevsel güvenilirlik (m. 79), veri emniyeti ve kayıt altına alma (m. 80), şeffaflık ve veriye erişim (m. 81), yetki devrinin kullanılması (m. 82) düzenlenmektedir.

3. Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi (ESMA)

1 Ocak 2011'de ESMA Tüzüğü ile kurulan Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi (European Securities Markets Authority, ESMA), yatırımcıların korunmasını, iyileştirme çabalarının yanı sıra sermaye piyasalarının sağlamlılığını, şeffaflılığını, etkinliğini ve düzenli işleyişini sağlayarak Avrupa Birliği finansal

sisteminin istikrarına katkıda bulunan bağımsız bir Avrupa Birliği Otoritesi'dir. ESMA, özellikle, menkul kıymetler alanını düzenleyenler ve bunların karşısındaki, bankacılık alanında yetkili otorite (EBA) ve sigortacılık ve emeklilik alanında yetkili otorite (EIOPA) gibi finansal sektörlerin denetim otoriteleri ile birlikte çalışmak suretiyle, denetim yaklaşımını geliştirmeyi hedefler.

ESMA'nın menkul kıymetler mevzuatı üzerindeki çalışması, Avrupa'da tek kural kitabının geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu katkı iki amaca hizmet etmektedir: Öncelikle, etkili düzenleme ve denetim yoluyla yatırımcıların yeterli bir düzeyde korunmasını sağlayarak, Avrupa Birliği'ndeki yatırımcıların durumlarının tutarlı bir biçimde iyileştirilmesini temin eder. İkinci olarak, finansal hizmet sağlayanlara eşit koşullarda rekabet edebilme olanağı tanır. ESMA, ayrıca, standart kurallar oluşturma ve düzenlemeler arasındaki farklılıkları gidermedeki rolüyle uluslararası denetim alanında işbirliğini güçlendirir.

ESMA, finansal sistemin potansiyel risklerini belirleyen ve Avrupa Birliği'nin finansal istikrarına yönelik olası tehditleri azaltma konusunda öneriler sunan Avrupa Sistemik Risk Kurulu'nun (*European Systemic Risk Board*) çalışmalarına katılarak, kısa, orta ve uzun vadede Avrupa Birliği'nin finansal istikrarına katkıda bulunur. Aynı zamanda ESMA, bir krizin ortaya çıkması durumunda, menkul kıymetler denetçilerinin eylemlerinin koordine edilmesinden ve acil önlemlerin alınmasından da sorumludur.

ESMA, bağımsız bir otorite olmakla birlikte Avrupa Parlamentosu'na hesap vermekle yükümlüdür. ECON olarak adlandırılan ilgili Komite'nin resmi oturumlarında talep edildiği takdirde hesap verilecektir. ESMA'nın Avrupa Birliği Konseyi'ne ve Avrupa Komisyonu'na karşı da hesap verme yükümlülüğü mevcuttur. ESMA, Aylık Rapor'un yanı sıra toplantılarda düzenli olarak faaliyetleri hakkında rapor vermektedir.

EMIR'e (648/2012 sayılı AB Tüzüğü'nün VI. ve VII. Başlıkları) göre, ESMA, veri depolama kuruluşlarının tescili, denetimi ve tanınması konularında doğrudan sorumludur. EMIR'in 55. maddesine göre, "*Veri depolama kuruluşu EMIR'e tescil edilir. Bir veri depolama kuruluşunun tescili Birliğin her yerinde geçerlidir.*"

Tescil edilen bir veri depolama kuruluşu, EMIR koşullarına sürekli olarak ve tamamen uymasının sağlanması amacıyla, düzenleyicilerin görevlerini gereği gibi yerine getirebilmeleri için bilgiye ve türev sözleşmelerin detaylarına erişiminin sağlanması suretiyle ESMA tarafından denetlenir.

V. VERİ DEPOLAMA KURULUŞLARININ HUKUKİ YAPISI

6102 sayılı TTK'ya 26.6.2012 tarihli 6335 sayılı Kanun'un 18. maddesi ile eklenen m. 397, (4)'e göre, 398. madde kapsamında bağımsız denetime tabi olacak şirketler, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir. Bakanlar Kurulu, bağımsız denetime tabi olacak şirketlerle ilgili kararı yayımlamıştır.

Veri depolama kuruluşları, 23.1.2013 tarihli ve 28537 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/4213 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (*Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar*) m. 3, 1 uyarınca bağımsız denetime tabi kuruluşlardandır.

23.1.2013 tarihli ve 28537 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/4213 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararının uygulanmasına yönelik usul ve esasları düzenlemek amacıyla hazırlanan *Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararına İlişkin Usul ve Esaslar*, 1.1.2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 12 Mart 2013 tarihli ve 28585 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 28.5.2013 tarihli ve 28660 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan *Sermaye Piyasasındaki Bağımsız Dış Denetleme Hakkında Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik* ile 13.12.1987 tarihli ve 19663 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan *Sermaye Piyasasındaki Bağımsız Dış Denetleme Hakkında Yönetmelik* yürürlükten kaldırılarak bağımsız dış denetlemeye tabi şirketlerin genel bir mevzuatla düzenlenmesi sağlanmıştır.

VI. VERİ DEPOLAMA KURULUŞLARI VE KİŞİLİK HAKLARININ İHLALİ SORUNU

Kişiler hakkında bilgileri toplayan veri toplama bankaları (*Datenbanken*) bir yandan devlete, kamu kurumlarına ve büyük işletmelere kolaylıklar sağlarken öte yandan kişilik haklarına kolayca saldırı tehlikesi taşıyan yeni bir kaynak oluşturmuşlardır (33) Kişiler hakkında onların haberi olmadan bilgilerin toplanması ve onların rızası olmadan başkalarına yayılabilme tehlikesi ortaya çıkmıştır (34) Veri depolama kuruluşlarına çeşitli kaynaklardan veri akışı olabileceği gibi, veri depolama/yedekleme aşamasından sonra veri depolama kuruluşları bu verileri Sermaye Piyasası Kurulu ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu gibi yetkili makamlara bildirmek zorunda kalabileceklerdir. Bu süreçte, kişilik haklarına saldırı oluşturan eylemlerle karşılaşılabilmesi olasılığı vardır. Veri depolama işlemleri sırasında ticari şeref ve haysiyete saldırı şeklinde ortaya çıkabilecek kişilik hakkı ihlallerinde; tespit, önleme, durdurma, maddi ve manevi

tazminat, sebepsiz zenginleşme ve gerçek olmayan anlamda vekaletsiz iş görmeden doğan davaların açılması mümkündür (4721 sayılı TMK m. 25).

Avrupa Birliği'nde kişisel verilerin korunması konusunda, Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan;

- Kişisel Verilerin Otomatik Olarak İşlenmesiyle İlgili Bireylerin Korunması Sözleşmesi (35) (ETS No. 108, Strasbourg, 28.1.1981)(36)

- Bu Sözleşme ile ilgili değişiklikler (37);

- Denetim Makamları ve Sınırışan Veri Akışı Hakkında Ek Protokol (38) ve

- Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen onüç sektörel tavsiye kararı bulunmaktadır. Ayrıca, 24 Ekim 1995 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbestçe Dolaşımına İlişkin 95/46/EC sayılı Yönerge (39) yürürlüktedir.

Veri depolayan ve/veya yedekleyen kuruluşların, uluslararası standartlara uygun davranarak veri ve kişisel bilgi güvenliğini sağlamaya çalıştıkları görülmektedir. Örneğin, TNB KEP sisteminde, veri ve kişisel bilgi güvenliği ISO/ IEC 27001:2005 ve BS 10012 standartları ile kontrol edilmektedir. Ayrıca ISO/IEC 27031:2011 standardına uygun iş sürekliliği yönetim sistemi uygulanmaktadır (40). Kayıtlı elektronik posta hizmeti vermek üzere kurulmuş TÜRKKEP de , KEP ve e-tebligat ile ilgili yasal mevzuata ve uluslararası ETSI TS 102 640, ISO 27001, ISO 27031, BS 10012 ve ISO 9001 standartlarına uyumlu olarak hizmet vermektedir (41).

Sermaye Piyasası Kanunu'na göre, veri depolama kuruluşları nezdindeki bilgilerin kamu tüzel kişileri dâhil üçüncü kişiler ile paylaşımı Sermaye Piyasası Kurulu'nun onayına tabidir. Bu hususta kişisel verilerin kullanılmasına ilişkin mevzuata riayet edilir [SPK m. 87 (3)].

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı'nın Genel Gerekçesi'nde, İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) tarafından kabul edilen ve Tasarıda da dikkate alındığı belirtilen rehber ilkelere yer verilmektedir. Şöyle ki;

1. Kişisel veri toplanması ve işlenmesinin sınırlı olması ve ilkelere bağlılığı.

Bu kapsamda, verilerin hukuka uygun, meşru yollarla ve mümkün olduğunca veri konusu kişinin bilgisi veya rızası ile elde edilmesinin gerekliliği üzerinde durulmaktadır.

2. Kişisel veride kalite ilkesi.

Kişisel veride kalite ilkesi; verilerin güncel tutulması, tam ve doğru olması, kullanılacağı amaçla bağlantılı ve bu amacın gerekleriyle sınırlı olmasını ifade etmektedir.

3. Kişisel veri toplama ve işlenmesinde amacın belirginliği ilkesi.

4. Amaca uygun kullanım ilkesi.

5. Kişisel verilerin korunması için gereken tedbirlerin alınması ilkesi.

Bu ilke, kişisel verilerin yetkisiz olarak erişilmesi, imhası, kullanılması, değiştirilmesi veya açıklanması ya da kaybolması gibi risklere karşı uygun güvenlik tedbirleriyle korunmasını içerir.

6. Açıklık ilkesi.

7. Kişisel veri konusu kişinin bireysel katılımı ilkesi.

Kişinin; veri kütüğü sahibinden, kendisiyle ilgili veri olup olmadığına dair bilgi edinmeye, anlayabileceği bir şekilde, makul yollarla, tatbik ediliyorsa aşırı olmayan bir ücretle, makul süre için kendisine ilişkin veriler konusunda bilgilendirilmeye, bilgi edinme ve bilgilendirilme talepleri reddedilirse sebeplerini öğrenmeye, bu gibi reddedilmelere karşı itiraz veya kanun yollarına başvurabilmeye, kendisine ilişkin verilere itiraz edebilme ve haklı itirazı halinde bu verileri sildirmeye, düzeltmeye, eksik ise tamamlamaya ve değiştirmeye hakkı olması gerektiği vurgulanmaktadır.

8. Sorumlu tutulabilirlik ilkesi.

Veri depolama kuruluşlarının kişilik haklarını, temel hak ve özgürlükleri koruması ve düzgün işleyebilmesi, bu ilkeleri gerçekleştirebilecek "*Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Tasarısı*"nın yasalaşması ile özel olarak sağlanmış olacaktır.

Kişisel Verilerin Korunması Kanun Taslağı m. 3 (1), f bendine göre, "*Kişisel verilerin işlenmesi: Kişisel verilerin tamamen veya kısmen, otomatik olan veya olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi, yeniden düzenlenmesi, açıklanması, elde edilebilir hale getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlemi*" ifade etmektedir. Görüldüğü üzere, kişisel verilerin depolanması, bu Taslak'ta, kişisel verilerin işlenmesi olarak nitelendirilmekte ve bu Kanun kapsamında değerlendirilmektedir.

VII- SONUÇ

Avrupa Birliği'nin Tezgahestü/Organize Olmamış Piyasalarda Türev Araçlar, Merkezi Takas Kuruluşları ve Veri Depolama Kuruluşları Hakkında 4 Temmuz 2012 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 648/2012 sayılı Tüzüğü ile Sermaye Piyasası Kanunu karşılaştırıldığında, veri depolama kuruluşlarının faaliyet alanının, Avrupa Birliği Tüzüğü'nde sadece türev araçlarla sınırlandırılmış olduğu, buna karşılık Sermaye Piyasası Kanunu'nda, bütün sermaye piyasası işlemlerinin veri depolama kuruluşlarının faaliyet alanına girdiği ve Avrupa Birliği Tüzüğü'nde veri depolama kuruluşları ile ilgili ayrıntılı bir düzenleme yapılmış olduğu halde

Sermaye Piyasası Kanunu'ndaki veri depolama kuruluşları ile ilgili düzenlemelerin oldukça yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Veri depolama kuruluşlarının faaliyet alanının, Avrupa Birliği Tüzüğü'nde olduğu gibi Sermaye Piyasası Kanunu'nda da açıkça belirtilmesi uygun olurdu. “*Saklama hizmeti*” kavramının, Sermaye Piyasası Kanunu'nda, “*sermaye piyasası faaliyetleri sebebiyle veya emanetçi sıfatıyla veya idare etmek için veya teminat olarak veya her ne nam altında olursa olsun, sermaye piyasası faaliyetleriyle ilişkili olarak kayden veya fiziken tevdi veya teslim edilen sermaye piyasası araçlarına ilişkin hizmetler*” olarak geniş anlamda ifade edilmesi nedeniyle [SPK m. 3 (1), s], veri depolama kuruluşlarının faaliyet alanlarının açıkça belirtilmesinin yerinde olacağı, aksi halde, uygulamada bazı tereddütlerin yaşanabileceği düşüncesindeyiz.

Veri depolama kuruluşları konusunda yeterli olmasa da SPK m. 87 (2) ve (4)'te belirtilen ikincil mevzuatın bir an önce hazırlanıp yürürlüğe konulması, beklenen yararların elde edilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

DİPNOTLAR

- (1) <http://www.superonline.net/baglan/superdunya/superdepo?gclid=CL76v3k6rgCFcNb-3godskcAlg> (erişim tarihi: 10.8.2013).
- (2) Sağlık kurumları yönetiminin tıbbi kayıtlardan sorumluluğu hakkında bkz. *Esatoğlu, A. E.*: Sağlık Kurumları Yönetiminin Tıbbi Kayıtlarda Sorumluluğu, Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Mayıs 2010, Ankara 2011, s. 641; *Şenocak, Z.*: Özel Hukukta Tıbbi Kayıtların Tutulmasından Sorumluluk, Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Mayıs 2010, Ankara 2011, s. 622-631.
- (3) Tıbbi kayıtların gizliliği ve tıbbi kayıtlarda uyulacak kurallar hakkında bkz. *Somer, P.*: Tıbbi Kayıtlar, Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Mayıs 2010, Ankara 2011, s. 542543. Ayrıca bkz. *Çobanoğlu, N.*: Tıp Etiği Açısından Tıbbi Bilgilerin Mahremiyeti, Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Mayıs 2010, Ankara 2011, s. 512-520.
- (4) Sermaye Piyasası Kanunu çerçevesinde ticari sır ve ticari sırrın korunması hakkında bkz. *Gürbüz Usluel, A. E.*: Türk Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticari Sırrın Korunması, İstanbul 2009, s. 188-222. Tıbbi kayıtlarda sır saklama yükümlülüğü hakkında bkz. *Küçükgüngör, E.*: Tıbbi Kayıtlarda Sır Saklama Yükümlülüğü, Ankara Barosu, IH. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Mayıs 2010, Ankara 2011, s. 554-575.
- (5) Veri depolamada karşılaşılabilecek sorunlar hakkında bkz. *Groenfeldt, T.*: The Data Warehouse Problem, <http://www.derivativesstrategy.com/magazine/archive/1998/0598fea5.asp> (erişim tarihi: 10.08.2013); *Baldwin, J. R.*: The Data Warehouse: An Overview, Spring 1997. <http://varietysoft-works.com/jbaldwin/Education/CS615-DataWarehouse.html> (erişim tarihi: 10.8.2013).

- (6) *Tekinalp, Ü.*: Ünal Tekinalp'in Banka Hukukunun Esasları, Türk Banka Sistemi, Krediler Dahil Banka Sözleşmeleri, Akreditif ve Diğer Ödeme İşlemleri, İstanbul 2009, s. 468-469 (kn. 38119).
- (7) *Tekinalp, Ü.*: Banka Hukuku, s. 467-468 (kn. 38-113 - 38-118).
- (8) *Tekinalp, Ü.*: Evraksız Kıymetli Evraka veya Kıymet Haklarına Doğru, BATİDER 1998, C. XIV, S. 3, s. 8 vd.
- (12) Özellikle KOBİ'lere olmak üzere tüm işletmelere sunulan bulut bilişim hizmetleri hakkında bkz. <http://www.teknokulis.com/Haberler/Kurumsal/2013/04/02/microsoft-ve-vodafonedan-bulut-ortakligi> (erişim tarihi: 10.8.2013).
- (13) TNB Kayıtlı Elektronik Posta Hizmet Sağlayıcılığı ve Ticaret A.Ş. Kayıtlı Elektronik Posta Uygulama Esasları'nda yedekleme hakkında şu açıklama yer almaktadır:

"1.1 Yedekleme
TNB KEPHS A.Ş. KEP sistemleri üzerindeki verilerin yedeklerinin alınabilmesi ve yedeklerden geri dönerek sistemin kayıpsız olarak yeniden yüklenebilmesi için yedekleme politikaları geliştirmiştir. Bu politikalar toplanan ve yedeklenmesi gereken verilerin durumuna göre ve gerektiğinde gözden geçirilerek yenilenebilmektedir. Mevcut durumda yürürlükte olan politikalara göre veriler günlük, haftalık ve aylık olmak üzere yedeklenmektedir. TNB KEPHS A.Ş. sistemlerindeki tüm bilgilerin yedeğini düzenli olarak ve şifreli şekilde iki farklı yerleşkede kurulu bulunan yedekleme ortamlarına alır. Bu yedeklerin korunması ve güvenliği için gerekli tüm tedbirleri almıştır." http://www.tnbkep.com.tr/hak-kimizda_tnbkep_kimdir.html?CSRT=11702636955085360506 (erişim tarihi: 4.5.2013).
- (14) <http://www.turkkep.com.tr/?page=hakkimizda&spage=kurumsal> (erişim tarihi: 4.5.2013).
- (15) Sermaye Piyasası Kurulu'na İlişkin Esaslar hakkında bkz. SPK m.117-135.
- (16) Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on OTC Derivatives, Central Counterparties and Trade Repositories.
- (17) Kaldıraçlı Alım Satım İşlemleri ve Bu İşlemleri Gerçekleştirebilecek Kurumlara İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ'in 4. maddesine göre, kaldıraçlı alım satım işlemleri, yatırılan teminat tutarı karşılığında, her türlü döviz, mal, kıymetli maden ve Kurulca belirlenecek diğer varlıkların kaldıraçlı olarak elektronik ortamda alım satımı işlemlerini, ifade eder.
- (18) <http://www.takasbank.com.tr/tr/Sayfalar/Tarihce.aspx> (erişim tarihi: 9.8.2013).
- (19) <http://www.spk.gov.tr/duyuruogoster.aspx?aid=2011926&subid=0&ct=c> , erişim tarihi: 10.8.2013).
- (20) FSB Nisan 2009'da Finansal İstikrar Forumu'nun (Financial Stability Forum/FSF) ardılı olarak kurulmuştur. FSB, kararlaştırılmış finansal raporların uygulanmasının gözetlenmesini koordine etmek ve geliştirmekle ve bu konuda G20'ye rapor vermekle yükümlüdür. FSB, standart olarak kurulmuş yapılarla işbirliği yaparak bu süreci etkili bir şekilde koordine etmek için bir çerçeve oluşturmuştur. Bu çerçeve, küresel finansal istikrar için daha yoğun gözetimi ve taşıdıkları önem nedeniyle daha ayrıntılı raporlanması gerekecek öncelikli alanları vurgular. Bu alanlar: Basel II/2.5/III; tezgahüstü (OTC) türev piyasalarındaki reformlar, tazminat uygulamaları, küresel ve sistematik olarak önemli finansal kuruluşlar (G-SIFIs) için politik önlemler, çözüm yönetimi ve gölge bankacılıktır (shadow banking). FSB, finansal istikrardan sorumlu ulusal otoriteleri, uluslararası finansal kuruluşlarda, düzenleyici ve denetleyici özel uluslararası gruplar sektörü, merkez bankası uzmanları komiteleri gibi önemli uluslararası finansal merkezlerde biraraya getirir. Türkiye, FSB'de T.C. Merkez Bankası tarafından temsil edilmektedir. Bkz. www.financialstabilityboard.org/about/overview.htm (erişim tarihi: 9.8.2013).
- (21) SPK m. 35'te yer alan "*Sermaye Piyasası Kurumları*"; yatırım kuruluşları, kolektif yatırım kuruluşları, sermaye piyasasında faaliyette bulunacak bağımsız denetim,

değerleme ve derecelendirme kuruluşları, portföy yönetim şirketleri, ipotek finansmanı kuruluşları, konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları, varlık kiralama şirketleri, merkezi takas kuruluşları, merkezi saklama kuruluşlarıdır. Sermaye piyasası kurumlarının sınırlı sayıda olmadıkları, SPK m. 35 (1), ı'daki; "Kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumları" ifadesinden açıkça anlaşılmaktadır.

- (22) Tomanbay, İ.: STK Yanlış Kullanılıyor, Doğrusu STÖ'dür. Bkz. www.yunus.hacettepe.edu.tr/~tomanbay/stk_sto_makale.htm (erişim tarihi: 8.8.2013).
- (23) Bkz. SPK m. 36'nın Madde Gerekçesi.
- (24) "Türev araçlar: Aşağıda sayılan veya Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer türev araçları: 1) Menkul kıymetleri satın alma veya satma veya birbirleri ile değiştirme hakkı veren türev araçları, 2) Değeri, bir menkul kıymet fiyatına veya getirisine; bir döviz fiyatına veya fiyat değişikliğine; faiz oranına veya orandaki değişikliğe; bir kıymetli maden veya kıymetli taş fiyatına veya fiyat değişikliğine; bir mal fiyatına veya fiyat değişikliğine; Kurulca uygun görülen kurumlarca yayınlanan istatistiklere veya bunlardaki değişikliğe; kredi riski transferi sağlayan, enerji fiyatları ve iklim değişkenleri gibi ölçüm değerleri olan ve bu sayılanlardan oluşturulan bir endeks seviyesine veya seviyedeki değişikliğe bağlı olan türev araçları, bu araçların türevlerini ve sayılan dayanak varlıkları birbirleri ile değiştirme hakkı veren türevleri, 3) Döviz ve kıymetli madenler ile Kurulca belirlenecek diğer varlıklar üzerine yapılacak kaldıraçlı işlemleri, ...ifade eder." [SPKm. 3 (1), u].
- (25) İşlem kurallarının esnek olduğu, sözleşmenin taraflarının, sözleşme koşullarını daha fazla etkileyebildiği organize olmamış piyasa (tezgah üstü piyasa) hakkında bkz. http://kisi.deu.edu.tr/ismail.mazgit/DersNotu_SP_A5_201111a.pdf (erişim tarihi: 9.8.2013).
- (26) European Securities and Markets Authority.
- (27) "Bağımsız bir kuruluş olan ESMA'nın görevi, Avrupa Birliği'nde, yatırımcıların korunması ve finansal piyasaların istikrarlı ve düzgün işleyişinin pekiştirilmesidir. ESMA, bu görevini, Avrupa Birliği finansal piyasaları için tek kural kitabı oluşturarak ve onun Avrupa'da sürekli uygulanmasını ve denetimi sağlayarak gerçekleştirmektedir. ESMA, doğrudan denetleme suretiyle veya ulusal denetleme makamlarının aktif koordinatörlüğüyle, Avrupa'nın her yerine ulaşarak finansal hizmetler sunan firmaların denetlenmesine katkıda bulunmaktadır." www.esma.europa.eu (erişim tarihi: 9.8.2013).
- (28) Commission Delegated Regulation (EU) No xxx/xxx of 12 July 2012 supplementing Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council with regard to Fees Charged by the European Securities and Markets Authority to Trade Repositories.
- (29) Commission Delegated Regulation (EU) No xxx/xxx of 12 July 2012 amending Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council on OTC Derivatives, Central Counterparties and Trade Repositories with regard to the List of Exempted Entities.
- (30) http://ec.europa.eu/internal_market/financial-markets/derivatives/index_en.htm (erişim tarihi: 10.8.2013).
- (31) 27.7.2012 Official Journal of the European Union L 201/1; www.esma.europa.eu (erişim tarihi: 6.8.2013).
- (32) ESMA hakkında bkz. <http://www.esma.europa.eu/page/Trade-repositories> (erişim tarihi: 10.8.2013).
- (33) Biyolojik veri bankaları ve kişilik haklarının korunması hakkında bkz. Büyükcay, Y.: Tıbbi Kayıt Olarak Biyolojik Veri Bankaları, Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Mayıs 2010, Ankara 2011, s. 577-598.
- (34) Kılıçoğlu, A. M.: Şeref, Haysiyet ve Özel Yaşama Basın Yoluyla Saldırılardan Hukuksal Sorumluluk, Ankara 2013, s. 14. Kişiliğin dokunulmazlığı ilkesi bağlamında hasta tasarruflarının ve tıbbi kayıtların değerlendirilmesi hakkında bkz. Demir, M.: Hasta

Tasarrufları ve Tıbbi Kayıt: Alman Hukukunda Konuya İlişkin Yasal Düzenleme, Ankara Barosu, III. Sağlık Hukuku Kurultayı, 7-8 Mayıs 2010, Ankara 2011, s. 599-612.

- (35) Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data.
- (36) Kişisel Verilerin Otomatik Olarak İşlenmesiyle İlgili Bireylerin Korunması Sözleşmesi (CETS No.: 108), Sözleşme'nin imzalandığı tarih olan 28.1.1981 tarihinde, Türkiye tarafından da imzalanmıştır. Ancak, Türkiye tarafından onay işlemi henüz gerçekleşmemiştir. Sözleşme, beş onay belgesinin sunulması üzerine 1.10.1985 tarihinde yürürlüğe girmiştir. http://hubxoe.int/cAiocument_library/get_file?uuid=1d807537-6969-48e5-89f4-48e3a3140d75&groupid=10227 (erişim tarihi: 10.08.2013), <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=108&CL=ENG> (erişim tarihi: 10.8.2013).
- (37) Amendments to the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (ETS No. 108) allowing the European Communities to accede of 15 June 1999.
- (38) Additional Protocol to the Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data (ETS No. 108) regarding Supervisory Authorities and Transborder Data Flows (ETS No. 181, Strasbourg, 08.11.01).
- (39) OJ 1995 I. 281s 31. Avrupa Birliği Adalet Divanı Büyük Daire'nin Avusturya Veri Koruma Komisyonu'nun Bağımsızlığı Hakkında Verdiği Karar (C-614/10 Sayı, 16 Ekim 2012 Tarihli Karar) için bkz. Küresel Bakış, Çeviri Hukuk Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 8, Ocak 2013, s. 109-123 (Çeviren: Ulvi Altınışık).
- (40) http://www.tnbkep.com.tr/hakkimizda_tnbkep_kimdir.html?CSRT=11702636955085-360506 (erişim tarihi: 4.5.2013).
- (41) <http://www.turkkep.com.tr/?page=hakkimizda&spage=kurumsal> (erişim tarihi:4.5.2013).